

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/1376/2015
Identifikačné číslo spisu: 1413203720
Dátum vydania rozhodnutia: 11.01.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1413203720.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Mgr. U. I., bývajúceho vo Y., zastúpeného JUDr. Róbertom Madejom, PhD., advokátom so sídlom v Bratislave, Mýtna č. 42, proti odporcovi Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom v Bratislave, Mlynská dolina, IČO: 47 232 480, o zaplatenie dodatkovej zložky mzdy vo výške 8 175,46 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 24 Cpr 4/2013, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2015 sp. zn. 9 CoPr 13/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi do troch dní náhradu trov dovolacieho konania v celkovej výške 294,87 € na bankový účet JUDr. Róberta Madeja, PhD., advokáta sídliaceho v Bratislave, Mýtna č. 42, ktorý je vedený vo Všeobecnej úverovej banke, a.s. IBAN: SK69 0200 0000 0030 2233 2659.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 12. júna 2014 č.k. 24 Cpr 4/2013-239 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní 8 175,46 € s príslušenstvom (podrobne špecifikovaným vo výroku rozsudku). Vychádzal z toho, že navrhovateľ 26. marca 2007 podpísal so Slovenskou televíziou, právnou predchodkyňou Rozhlasu a televízie Slovenska (ďalej len „RTVS“) pracovnú zmluvu, ktorou bol založený pracovný pomer na dobu neurčitú. Navrhovateľ a Slovenská televízia uzatvorili 30. apríla 2008 dohodu o zmene pracovnej zmluvy, ktorou bola stanovená mzda navrhovateľa (základná zložka mzdy vo výške 40 000 Sk a dodatková zložka mzdy vo výške 8 000 Sk). Vo februári 2011 došlo k zlúčeniu Slovenskej televízie a Slovenského rozhlasu. RTVS odvtedy bez vysvetlenia krátil mzdu navrhovateľa napriek tomu, že nedošlo k takým zmenám (napríklad v pracovnej zmluve, interných predpisoch alebo kolektívnej zmluve), ktoré by to odôvodňovali. Súd prvého stupňa na daný prípad aplikoval ustanovenia Zákonníka práce (§ 43 ods. 1 písm. d/, ods. 3; § 47 ods. 1 písm. a/, § 119 ods. 2 a 3, § 231 ods. 1) a tiež zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní (§ 2 ods. 1 a § 4 ods. 2). Zastával názor, že po prijatí dodatku č. 3 k Spoločnej kolektívnej zmluve a po uzavretí dohody o zmene pracovnej zmluvy z 30. apríla 2008 boli mzdové podmienky navrhovateľa upravené sčasti podľa

pracovnej zmluvy a sčasti podľa kolektívnej zmluvy. V pracovnej zmluve bolo dojednané, že mzda navrhovateľa pozostáva z dvoch zložiek (základnej a dodatkovej, pričom výška dodatkovej zložky mzdy za dodržania podmienky nekrátenia je 8 000 Sk a podmienky vyplácania a krátenia dodatkovej zložky mzdy rieši kolektívna zmluva). Mzdové podmienky v pracovnej zmluve neboli explicitne uvedené odkazom na kolektívnu zmluvu, ale po prijatí dodatku č. 3 k Spoločnej kolektívnej zmluve boli tiež individuálne dojednané v pracovnej zmluve. Kombinácia dojednávania mzdových podmienok dvoma rôznymi spôsobmi (v pracovnej zmluve a kolektívnej zmluve) je vzhľadom na § 43 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce vylúčená. Ak zamestnávateľ a zamestnanec chceli zmeniť pracovné podmienky dohodnuté v pracovnej zmluve, mali tak urobiť dohodou o zmene pracovnej zmluvy. Dojednaním novej kolektívnej zmluvy zamestnanec stratil v celom rozsahu možnosť nadobudnúť dodatkovú zložku mzdy, hoci sám nedal žiadny dôvod na krátenie mzdy. Zo znenia pracovnej zmluvy (z jej negatívnej podmienky, že dodatková zložka mzdy patrí zamestnancovi za dodržania podmienok nekrátenia) vyplýva, že zamestnancovi predmetný nárok prioritne patrí vždy a krátiť ho (nie bezdôvodne v celom rozsahu odňať) možno iba vtedy, ak zamestnanec svojim vlastným konaním spôsobí, že zamestnávateľ dôvodne pristúpi ku kráteniu nároku na dodatkovú zložku mzdy. Ak negatívna podmienka naplnená nie je, dodatková zložka mzdy zamestnancovi patrí. V ustanovení § 231 ods. 1 Zákonníka práce je zakotvený princíp výhodnosti kolektívnej zmluvy pred pracovnou zmluvou. Ak by sa pripustil názor, že kolektívna zmluva môže vyvolávať derogačné účinky aj voči tým ustanoveniam pracovnej zmluvy, ktoré upravujú pracovné podmienky zamestnanca výhodnejšie ako kolektívna zmluva, viedlo by to k absurdnému stavu a protichodným účinkom, ktoré právny poriadok kolektívnej zmluvy v skutočnosti priznáva. Nová kolektívna zmluva jednoznačne menila mzdové podmienky dojednané v pracovnej zmluve, pretože odníma nárok na vyplatenie dodatkovej zložky mzdy za iných podmienok, než boli pôvodne dojednané v pracovnej zmluve. Medzi základné požiadavky kladené na akýkoľvek normatívny právny akt pritom patrí zákaz jeho retroaktivity (spätného pôsobenia), preto v dôsledku prijatia normatívneho právneho aktu nemôže dôjsť k zrušeniu, resp. zhoršeniu ochrany práv nadobudnutých pred jeho účinnosťou. Kolektívna zmluva vykazuje v časti VII. bod 1 znaky pravej retroaktivity a prieči sa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“). Odporca si bol vedomý neoprávneného odňatia nároku navrhovateľa na dodatkovú zložku mzdy v prvej polovici roka 2011, keďže v júli 2011 takmer so všetkými niekdajšími zamestnancami Slovenskej televízie uzatvoril dodatky k pracovným zmluvám o odmeňovaní, ktoré nárok na dodatkové zložky mzdy v pracovných zmluvách úplne zrušili. Navrhovateľ za obdobie od 26. januára 2011 do 31. decembra 2013 mal teda nárok na dodatkovú zložku mzdy za dodržania podmienky nekrátenia vo výške, o ktorú dodatková zložka mzdy nebola krátená (t.j. 8 175,46 €). Pretože splatnosť mzdy bola dojednaná vždy k 12. dňu kalendárneho mesiaca (viď dodatok č. 3 k Spoločnej kolektívnej zmluve na rok 2007), resp. k 15. dňu kalendárneho mesiaca (viď kolektívnu zmluvu RTVS na obdobie 1. mája 2012 do 31. decembra 2014) nesplnením svojej povinnosti vyplatiť dodatkovú zložku mzdy riadne a včas sa odporca dostal postupne od 13., resp. 16. dňa príslušného kalendárneho mesiaca do omeškania. Vzhľadom na to súd prvého stupňa zaviazal odporcu aj na zaplatenie úrokov z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). V záverečnej časti rozhodnutia konštatoval, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Na odvolanie odporcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. marca 2015 sp. zn. 9 CoPr 13/2014 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že prvostupňový súd riadne zistil rozhodujúce skutkové okolnosti, vyvodil z nich správne skutkové zistenia (§ 153 ods. 1 O.s.p.), ktoré vecne správne právne posúdil, aplikujúc pri tom predovšetkým § 47 ods. 1 písm. a/ a § 119 ods. 2 Zákonníka práce, ako aj ustanovenie § 517 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie náležite odôvodnil v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd konštatoval, že k danej problematike sa už vyjadril v inom konaní (sp. zn. 9 Co 424/2014) a že ani v prejednávanej veci nemal dôvod odchyliť sa od svojich skôr zaujatých právnych záverov. V ďalšom uviedol, že medzi účastníkmi konania je nesporné, že obe zložky mzdy (základná aj dodatková) boli s navrhovateľom individuálne dohodnuté v pracovnej zmluve a jej dodatku. Zmenu svojej povinnosti poskytovať navrhovateľovi dodatkovú zložku mzdy (pokiaľ nebola naplnená negatívne vymedzená podmienka) mohol odporca dosiahnuť len za predpokladu zmeny mzdových podmienok, individuálne dohodnutých v pracovnej zmluve s navrhovateľom. O tom, že boli obe zložky mzdy dohodnuté individuálne, nasvedčuje skutočnosť, že tieto zložky boli súčasťou pracovnej zmluvy (právneho úkonu dojednaného s

navrhovateľom samostatne). Zmenu povinnosti vyplácať navrhovateľovi dodatkovú zložku mzdy (za splnenia negatívne vymedzenej podmienky) nemohol odporca zakladať len na tom, že bola uzatvorená nová kolektívna zmluva (na obdobie od 26. januára 2011 do 31. decembra 2013), resp. že tak rozhodla vtedajšia riaditeľka RTVS bez toho, aby došlo aj k zmene individuálne dohodnutých podmienok v pracovnej zmluve s navrhovateľom. Postup, ktorý zvolil odporca v danom prípade, totiž negoval to, že v zmysle § 231 ods. 1 Zákonníka práce kolektívna zmluva upravuje vzťahy medzi zamestnávateľom a zamestnancom vždy výhodnejšie. Nová kolektívna zmluva (účinná od 26. januára 2011) upravila mzdu dohodnutú s navrhovateľom individuálne v pracovnej zmluve práve naopak - v jeho neprospech. Uvedený názor prvostupňového súdu, s ktorým sa stotožňuje aj odvolací súd, podporujú tiež závery formulované už skôr v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 131/1998. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou odporcu, že súd prvého stupňa nevykonal dostatočne dokazovanie a v priebehu konania neoboznámil obsah viacerých významných listinných dôkazov. Ako je zaznamenané v zápisnici z ústneho pojednávania 12. júna 2014, súd prvého stupňa takéto dokazovanie vykonal a postupoval v súlade so zákonom. Z obsahu spisu nevyplýva, či prvostupňový súd postupoval podľa § 118 ods. 2 O.s.p., avšak prípadné nedodržanie tohto ustanovenia nemá za následok odporcom namietané odňatie práva na spravodlivé súdne konanie. Navrhovanie prípadných dôkazov účastníkmi nie je v súdnom spore závislé od naplnenia § 118 ods. 2 O.s.p. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. K návrhu odporcu, aby bolo proti potvrdzujúcemu rozsudku pripustené dovolanie, odvolací súd uviedol, že odporca nešpecifikoval, konkrétne ktorú otázku by malo dovolanie v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. riešiť, ani z akého dôvodu by v danom prípade malo ísť o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Problematika právneho posúdenia vzťahu medzi záväznosťou kolektívnej zmluvy a pracovnej zmluvy je už judikatúrou riešená (mediálnym v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 131/1998). Odvolací súd preto prípustnosť dovolania proti svojmu rozsudku nevyslovil (§ 238 ods. 3 O.s.p.). O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, lebo o nej rozhodne prvostupňový súd (§ 224 ods. 4 O.s.p. a § 151 ods. 3 O.s.p.).

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal odporca dovolanie s odôvodnením, že v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (lebo rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný vzhľadom na jeho nedostatočné odôvodnenie a skutočnosť, že odvolací súd nereagoval na celú šírku odvolacej argumentácie odporcu) a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), predovšetkým v otázke, či kolektívnu zmluvu môže dôjsť k zmene individuálneho zmluvného dojednanja medzi zamestnancom a zamestnávateľom; odvolací súd sa tiež dostatočne nevysporiadal s odvolacou argumentáciou odporcu a len skopiroval odôvodnenie z jedného zo svojich skorších rozhodnutí. Podľa názoru dovolateľa mal navrhovateľ aj po novej úprave mzdových podmienok nárok na vyplatenie dodatkovkej zložky mzdy za podmienok nekrátenia, vzhľadom na existenciu dôvodov pre jej krátenie mu však táto zložka mzdy - v súlade so Zákonníkom práce a zmluvnými dojednania účastníkov predmetného pracovnoprávneho vzťahu - nebola vyplatená. Do individuálne dojednaných podmienok pracovnej zmluvy tým nebolo nijak zasiahnuté. Súd dostatočne nezohľadnil, že RTVS sa v rozhodujúcom čase nachádzal v rozpočtovom provizóriu a v danej situácii bolo nevyhnutné nanovo stanoviť vyplácanie niektorých mzdových náležitostí zamestnancov. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 131/1998, na ktoré poukázal odvolací súd, sa týka skutkovo a právne odlišnej veci, preto závery v ňom prijaté nemajú význam pre posúdenie prejednávanej veci. Z týchto dôvodov žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie odporcu je procesne neprípustné, lebo jeho prípustnosť nevyplýva z § 238 O.s.p., ani z § 237 ods. 1 O.s.p. Žiadal dovolanie, ktoré je nedôvodné a čisto účelové, odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal odporca (§ 240 ods. 1 O.s.p.), za ktorého koná jeho zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj Roseltrans proti Rusku, rozsudok z roku 2005). Vo veci Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prípustnosť dovolania, treba striktnie dodržiavať, lebo ak mimoriadny opravný súd „koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní [čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 51 ods. 1 ústavy] a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa (II. ÚS

172/03).

2. Dovoláním odporcu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

Vzhľadom na to, že odporca sa v danom prípade domáhal, aby odvolací súd vyslovil, že proti jeho rozsudku je prípustné dovolanie, najvyšší súd pripomína, že oprávnenie založiť prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému by inak dovolanie nebolo prípustné, zveruje ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p. výlučne odvolaciemu súdu. Posúdiť, či ide o riešenie právnej otázky zásadného významu, prislúcha výlučne odvolaciemu súdu. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu už dávnejšie dospela k záveru, že ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania nevysloví, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či ide o vec zásadného právneho významu (porovnaj tiež R 38/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 16/2001, 3 Cdo 215/2007, 3 Cdo 254/2007, 3 Cdo 225/2009, 3 Cdo 20/2011 a 3 Cdo 146/2013). Ak odvolací súd nevyhoví účastníkovi a nevysloví prípustnosť dovolania, dovolanie podľa § 238 ods. 3 O.s.p. prípustné nie je. Tým, že odvolací súd nevysloví prípustnosť dovolania (i keby v konaní prípadne aj išlo o otázku zásadného právneho významu), nedochádza k odňatiu žiadneho procesného oprávnenia účastníka (viď obdobne viaceré uznesenia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 296/2012 a 3 Cdo 94/2014). Na týchto záveroch zotrúva najvyšší súd aj v preskúmvanej veci. Vzhľadom na to, že dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok nemá výrok o tom, že dovolanie je prípustné, prípustnosť dovolania odporcu z § 238 ods. 3 O.s.p. nevyplýva.

3. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania odporcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodíť.

Odporca v odvolacom konaní namietal, že prvostupňový súd nerešpektoval ustanovenie § 118 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že citované ustanovenie ukladá súdu povinnosť oboznámiť účastníkov konania na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež s predbežným náhľadom súdu na to, ktoré z navrhnutých dôkazov treba vykonať a ktoré vykonané nebudú. Účastníkom konania sa tým má vytvoriť možnosť, aby tomu, s čím ich oboznámil súd, prispôsobili ich ďalší procesný postup v konaní. Cieľom ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť účastníkov už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho cieľom je zjednodušiť a zrýchliť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú - podľa názoru súdu - buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Uvedené ustanovenie nezakotvuje povinnosť súdu oboznámiť účastníkov konania s predbežným právnym názorom súdu na vec. Upravuje len postup súdu pri vedení pojednávania a týka sa skutkových okolností, resp. potreby ďalšieho dokazovania a jeho zamerania. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 16/2012 konštatoval, že právny názor a hodnotiace úsudky súdu sú vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu súdu v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p. Porušenie citovaného ustanovenia žiadnym spôsobom nelimituje účastníka pri realizácii jeho procesných práv (napríklad v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy). So zreteľom na to nerešpektovanie § 118 ods. 2 O.s.p. nezakladá procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale nanajvýš tzv. inú (než v § 237 ods. 1 uvedenú) procesnú vadu konania, ktorá však prípustnosť dovolania nezakladá (viď obdobne uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 211/2013, 5 Cdo 235/2013, 6 Cdo 134/2010, 4 Cdo 167/2012 a 8 Cdo 69/2013).

Dovolací súd poukazuje tiež na obsah zápisnice o pojednávaní na súde prvého stupňa dňa 19. marca 2014 (č.l. 144 až 146 spisu), z ktorej vyplýva, že obaja účastníci sa na tomto pojednávaní vyjadrili k pojednávanej veci, súd vykonal dokazovanie výsluchom svedka a oboznámil obsah spisu, do neho založených listín (mediálnym obsah kúpnej zmluvy, úverovej zmluvy), pripojených spisov. Účastníci po poučení podľa § 120 ods. 4 uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

Žalobkyňou namietaným procesným postupom preto nemohlo dôjsť k procesnej vade konania uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

4. Odporca zastáva názor, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol vydaný v konaní, v ktorom došlo k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pokiaľ k dovolateľom namietanej vade tejto povahy prípadne aj došlo (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohla založiť prípustnosť dovolania, lebo nejde ani o znak alebo atribút rozsudku uvedeného v § 238 O.s.p., proti ktorému je dovolanie prípustné, ale ani o procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p.

Tzv. iná procesná vada (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedená) je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní.

Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada (i keby k nej prípadne došlo) nezakladá prípustnosť dovolania (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

5. Odporca v dovolaní naznačuje, že v preskúmvanej veci došlo k procesným nesprávnostiam pri zisťovaní rozhodujúcich skutkových okolností. Dovolací súd preto uvádza, že v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré odporca namieta, nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

6. K tej časti dovolania, v ktorej odporca uvádza, že rozhodnutia súdov sú nedostatočne odôvodnené, dovolací súd uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takeého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bude publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety - dovolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa.

Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa

uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd k záveru, že právo dovolateľa na riadne odôvodnenie porušené nebolo. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia obsahuje nielen vysvetlenie skutkových zistení a záverov, ku ktorým dospel odvolací súd, ale tiež právne posúdenie týchto záverov. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odporcu.

7. Odporca naostatok tvrdí, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), medziiným v otázke prípustnosti zmiešanej úpravy mzdových podmienok (v pracovnej a kolektívnej zmluve) a v otázke možnosti retroaktívnych účinkov kolektívnej zmluvy RTVS.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže odporca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

8. K predchádzajúcim bodom odôvodnenia najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu obsiahnuté v jeho uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014, podľa ktorého „prípady nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

9. Vzhľadom na to, že dovolanie odporcu nie je podľa ustanovení § 238 O.s.p. prípustné a nepreukázané boli procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., dovolací súd odmietol jeho dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

10. V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení § 243b ods. 5 O.s.p.) spočívajúcu v odmene advokáta za 1 úkon právnej služby, a to vypracovanie vyjadrenia navrhovateľa k dovolaniu odporcu [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil dovolací súd podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 237,34 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (8,39 €)] a 20% daňou z pridanej hodnoty [§ 18 ods. 3 vyhlášky (49,14 €)] predstavuje spolu 294,87 €. Pokiaľ navrhovateľ, zastúpený tým istým advokátom už v konaní na súdoch nižších stupňov, požadoval náhradu trov dovolacieho konania aj za iný úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia), dovolací súd postupoval v súlade so zaužívanou praxou najvyššieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 145/2010, 3 Cdo 339/2013, 5 Cdo 51/2009, 3 Cdo 446/2013) a navrhovateľovi náhradu trov za tento úkon nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.